
Saksnr: 2020/56871-4
Saksbehandlar Linn Kathrin Bakke
Dato: 26.10.2020

Til: Åse Kittang

Frå: Linn Kathrin Bakke

Notat - Klage på vedtak om areal til uteservering - Munken Bistro AS - gnr. 166
bnr. 667 - Fv. 577 Kaigaten - Bergen kommune

I Samandrag

Munken Bistro AS søkte 18.06.2020 om leige av offentleg areal til uteservering for Munken Bistro i Kaigaten 20, langs fv. 577 i Bergen kommune. Uteserveringa skal vere heile året, og det vart søkt om eit areal på 2,1 x 9,5 meter. I søknaden vert det vist til at omlag 2,1 x 7 meter vil vere til serveringsområdet, medan resten vert transportområde for mat og drikke. Totalt utgjør dette eit areal på 19,95 kvadratmeter.

Det vart fatta slikt vedtak, datert 25.06.2020:

Vestland fylkeskommune samtykker for heile sesongen 2020 til utleige av fortausareal til uteservering langs fv. 577 Kaigaten i 7,5 meters lengde og 1 meter ut frå fasaden langs Kaigaten 20. Vidare samtykker Vestland fylkeskommune til eit transportareal utan møblering ved inngongen til Kaigaten 20 med 1 m frå fasaden og 2 m langs fasaden. Dette gir eit totalt areal på 9,5 m² der 7,5 m² er til uteservering og 2 m² er til transportareal. Samtykket for dette arealet er eit enkeltvedtak etter veglova §§ 9 og 57.

I vedtaket er det gjeve løyve til uteservering på eit mindre areal enn det som er søkt om. Det vart klaga på vedtaket innan fristen. Det er gjort ei ny vurdering, men vi finn ikkje grunnlag for å endre avgjerdsla. Saka vert difor sendt til klagenemnda.

Vedtak

Klage frå Munken Bistro As om leige av offentleg areal vert ikkje teken til følgje.

Dina Lefdal
Direktør

John Martin Jacobsen
Leiar forvaltning, utgreiing og geodata

II Fylkesdirektøren infrastruktur og veg (INV) 21.10.2020:

Bakgrunn

Det er søkt om areal til uteservering og transport av mat og drikke for Munken Bistro AS på gnr. 166 bnr. 667 i Bergen kommune. Arealet dette gjeld er i dag fortau langs fv. 577 Kaigaten. Vestland fylkeskommune kjem inn i slike saker i høve til veglova og som grunneigar. Bergen kommune¹ har eigne retningslinjer for uteservering på offentlig grunn i Bergen sentrum.

Figur 1 Munken Bistro AS ligg sentralt i Bergen.

Figur 2 Raud ring markerer området det er søkt om uteservering på.

¹ Retningslinjene gjeld uteservering på offentlig grunn i Bergen kommune (avgrensning som for Kommunedelplan for Bergen sentrum, plannummer: P 1578.00.00).

Figur 3 Utklipp fra google streetview fra Kaigaten. Munken Bistro As er det røde bygget omlag midt i bildet.

Arealet som det er søkt om uteservering på, er i gjeldende reguleringsplan *Bergenhus, strekningen sentrum - bystasjonen* med plan-ID 4601_16950001 sett av til anna trafikkareal.

Vestland fylkeskommune gav løyve til uteservering, men på eit mindre areal enn det som var søkt om. Det var søkt om 19,95 kvadratmeter, medan det vart gjeve løyve til 9,5 kvadratmeter. I løyvet er det vist til vegarealet sin primære funksjon er trafikkføremål av motorisert køyretøy og mjuke trafikantar. I den grad uteserveringa ikkje kjem i konflikt med hovudføremålet, ynskjer vi å legge til rette for uteservering.

Dette er deler av vurderinga som er skriven i løyvet:

I Kaigaten har Vestland fylkeskommune lagt til grunn at ferdelsessa på fortauet skal vere 4 m. Dette er grunnlagt i at det resterande arealet skal samsvare med føresegn § 6.3 for kommunedelplan for sentrum som krev minimum 3 m fri fotgjengarbreidde. Det er naudsynt med 1 m meir enn dette langs fortauet i Kaigaten. Det er høg ferdelsel langs fortauet, og forbod mot sykling i bybanetraséen som gjer at syklistar må bruke fortauet. Vidare skal det vere plass til dei med rullestol, rullator og barnevogn. Også blinde og svaksynte skal kunne ferdast utan problem i ferdelsessa. Vurderingane er gjort i samarbeid med plan- og bygningsetaten som har vurdert saka etter kommunedelplan sentrum, § 6.3.

I «Retningslinjer for uteservering på offentlig grunn i Bergen sentrum» av 17.03.2016 står følgjande:

«Serveringsareal på fortau skal ikke være bredere enn at det skal være minimum 3 meter fri og sammenhengende gangpassasje. På fortau med stor/overordnet ferdelsel av fotgjengere og/eller syklistar, kan kravet til fri gangpassasje overgå 3 meter. Uttalelser fra vegmyndighetene vil bli tillagt stor vekt i den enkelte sak. Uteservering skal ikke vanskeliggjøre framkommeligheten til syns- og bevegelseshemmede.»

Rettsleg grunnlag

Leige av fortausareal er både omfatta av reglane om eigedomsrett og veglova § 57. 2 legg, 2 punkt

§57 har slik ordlyd

Det er forbode å skade offentlig veg eller å skade eller ta bort innretning som høyrer til offentlig veg. På eigedomsområdet til offentlig veg er det forbode utan løyve frå vegstyremakta (193)

1) å grave, sprengje, ta bort masser, hogge tre eller gjere anna inngrep,

2) å sette reklameinnretning eller anna innretning, å legge tømmer, ved, stein, torv, byggemateriale eller anna på annan stad enn der det er laga særskilt offentleg opplagsplass til slik bruk,

Regelen sitt føremål er knytt til trafikkfaglege omsyn. Det er klagerett på slike vedtak.

«Eigedomsrett²» er eit eige grunnlag. Professor Hans Petter Graver formulerer det slik at det offentlege i kraft av eigarrådigeheit og avtalekompetansen kan ta avgjerd over bruken av offentleg eigedom og disponere over denne ved avtale (Alminnelig Forvaltningsrett, 3. utg. 2007, på side 222). Vidare at det ikkje er myndighetsutøvelse når forvaltninga utøver mynde i kraft av privat handleevne (side 407). I Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett (8. utg 2006), s. 241 blir det òg framheva at kriteriet om «utøving av offentlig myndighet» avgrensar mot «disposisjoner av privatrettslig karakter, f.eks. avtaler om kjøp, salg, leie eller lån».

Klage frå Munken Bistro AS

Munken Bistro AS klaga på vedtaket innan fristen, og klaga går ut på at det ikkje er gjeve løyve til heile arealet som det vart søkt om.

Klagar er ikkje einig i påstanden om høg ferdsel på fortauet, og viser til at dette ikkje er i tråd med det verkelege trafikkbiletet. I klagen er det skrive at det er mange menneske langs Lille Lungegårdsvann, men få som går og sykklar langs Kaigaten. Det er ingen sykkelveggar som naturleg leiargjennom Kaigaten. Ut frå retningslinene for uteservering til Bergen står det at det i høgtrafikkerte gater som Marken og «gågata» krevast fire meter, medan det i Skostredet krevast tre meters breidde. Klagar opplever at å måtte forholde seg til fire meters breidde i ei så lite trafikkert gate som Kaigata verkar for restriktivt, og ikkje harmonerer med retningslinene for andre gater og aktørar i Bergen. Klagar tilbyr seg å ha teljingar av mjuke trafikantar, dersom det hjelp deira sak.

I tillegg ligg det få meter frå uteserveringa til Munken Bistro AS ein vareleveringsplass som sperrar deler av fortauet, der gangbreidda er redusert til 2,05 meter. Gåande klarar å gå mellom sperrestoplane, men syklande, barnevogner og rullestolar vil måtte forholde seg til innsnevringa på 2.05 meter. Om det då er tre eller fire meters breidde utanfor Munken Bistro AS sine lokaler, vil vere av liten betyding.

Vestland fylkeskommune si vurdering av klagen

I trafikkreglane § 1 er fortau i definert som eit anlegg for gåande som er skild frå køyrebana med kantstein. Syklande kan nytte fortau når gangtrafikken er liten og syklinga ikkje medfører fare eller er til hinder for gåande, jamfør § 18.

I *Kommunedelplan sentrum 2000-2011* står følgjande under punkt 6.3: «Butikker og serveringssteder gis muligheter for gatesalg og uteservering i inntil 1 meters bredde langs fasade dersom krav om fri fotgjengerarealbredde på min. 3 meter, og eventuelt areal for holdeplass, varelevering og andre prioriterte aktiviteter er ivarettatt.». Planen er framleis gjeldande, då det ikkje er vedteken nokon ny kommunedelplan for sentrum. Skal det etablerast breiare uteservering enn ein meter, krev dette dispensasjon frå kravet om ein meter i gjeldande plan.

Det er ikkje tillate å sykle i køyrebana/bybanespolet i Kaigaten. Slik vi ser det må det difor takast høgde for sykkeltrafikk på fortauet, i tillegg til gåande, personar med rullestolar og barnevogner.

Spesielt for syklande er Kaigaten ein naturleg del av ruta dersom ein skal ein nord/sør, mellom Haukeland og jernbanestasjonen. Då det er forbod mot sykling på Bergen Storsenter, der dei som vil ha med seg sykkel gjennom Storsenteret må gå av sykkelen og trille den, vert det naturleg å sykle på utsida slik at ein kjem inn i Kaigaten. Då det er fleire arbeidsplassar både ved Haukeland og Jernbanestasjonen, vert denne aksa viktig. Kaigaten, som er ein del av denne aksa, har såleis ein viktig transportfunksjon.

² Sivilombodsmannen har i sak 2008/1649 uttalt at «*Min konklusjon er at Bergen kommunes avgjørelse om ikke å tilby A salgs plass på torget er et utslag av kommunens private autonomi som grunneier. En inngåelse, eller en nektelse, av å inngå leiekontrakt kan ikke regnes som enkeltvedtak med klageadgang etter forvaltningslovens regler i kap. VI. Det er etter dette ikke funnet grunn til rettslig kritikk mot kommunens avvisning av As klage.*»

Mengden ferdsel på fortauet i Kaigaten er truleg noko varierende gjennom året. Uavhengig av kor mange som ferdist på fortauet, vil ein ved ei breiare uteservering «presse» mjuke trafikantar nærare kanten på fortauet og dermed nærare bybana.

Rullestolbrukarar, barnevogner, personar som nyttar rullatorar og liknande treng meir plass enn gåande utan hjelpemiddel eller anna utsyr. Spesielt gjeld dette når dei skal passere andre med tilsvarande utstyr. På grunn av høgdeskilnad mellom fortau og vegbane må dei halde seg på fortauet, og har ikkje andre alternativ enn å halde seg på fortauet til dei kjem til nedsenka kantstein. Når det er mykje folk på fortaua vil det vere utfordrande å sjå kva som kjem i mot for å eventuelt vente på stadar der ein kan passere kvarandre. Det er vårt ansvar å legge til rette for god framkomst der ein slepp å vente for å kunne passere andre.

Når det gjeld vareleveringsplassen, er denne naudsynt og vanskeleg å få til på annan måte slik området er i dag. Varebilar står ikkje her konstant, slik at dei fleste mjuke trafikantar vil kunne passere både på fortauet og på vareleveringsplassen. Dette gjer det enklare for til dømes rullestolbrukarar. Så lenge det ikkje føregår varelevering, vil gåande kunne bruke vareleveringsplassen og slik sett frigje det resterande fortausarealet til andre. Uteserveringsarealet er «konstant» og gjev ikkje rom for gåande å gje plass til til dømes passerande rullestolbrukarar.

Slik vi ser saka, bør det med omsyn både til trafikktryggleiken og framkomsten til mjuke trafikantar, leggjast til rette for eit større areal på fortaua til nettopp dei mjuke trafikantane.

Oppsummering

Vi har vurdert klagen og argumenta som kjem fram der.

Fylkesdirektør Infrastruktur og veg finn ikkje grunnlag for å gjere om vedtaket.

Vedlegg

- 1 Søknad uteservering Munken Bistro AS
- 2 Sitasjonsplan søknad Munken
- 3 Løyve Munken Bistro
- 4 Klage Munken Bistro